

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na očinina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10 40 K, za pol leta 5 20 K, za četrt leta 2 60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Podzemna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne upra- jemajo. Rokopisi se ne vračajo, inozemski. Knjopi in politi-vratila (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

46. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 10. junija 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/1.

„Rdeči Prapor“

izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrske kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Železničarska manifestacija v Ljubljani.

Sobotni železničarski shod, ki se je vršil na vrtu »Narodnega Doma« v Ljubljani, se je izvršno obnesel in lahko se pravi, da je to bila izvenredna manifestacija ljubljanskih železničarjev. Dasi je bil železniški promet ob praznikih zelo velik, je bila vendar udeležba krasna, kajti na shodu je bilo najmanj 1000 oseb, večinoma železničarjev, njih žena, pa tudi nekoliko poštinih uslužbencev in drugih delavcev. To množico je privabil dnevni red, ki je bil sestavljen tako:

1. Odgovor tržaškega ravnateljstva na spomnico ljubljanskih državnih železničarjev;
2. Poročilo o predlogu poslanca dr. Ellenbogna, da se dovoli 20 milijonov za izboljšanje položaja železničarjev;
3. Sklepanje o obeh prvih točkah.

Ta dnevni red je pa privabil tako število poslušalcev le zato, ker je položaj železničarjev v Ljubljani v gmotnem oziru že neznošen. Pokazalo se je zopet, da je beda najuspešnejša agitatorica za organizacijo.

V predsedništvo so bili soglasno izvoljeni: Za predsednika strojevodja Udovč, za podpredsednika adjunkt Čretnik, za zapisnikarja železniškega mojstra namestnik Rudolf.

O odgovoru tržaškega ravnateljstva je poročal sodrug Petrič. Zahteve so bile v kratkem sledeče: 1. Železnica naj sezida primerno število delavskih hiš, da dobe železničarji dostojna stanovanja; dokler se to ne zgodi, naj se pa dovoli vsakemu ljubljanskemu železničarju 10 kron doklade na mesec z ozirom na draginjo stanovanj; 2. Dovolj naj se enkratno doklado 30 kron za uslužbenca; 3. Mezda delavcev naj se zviša na 3 krone.

Sodrug Petrič poroča, da do 1. majnika sploh ni bilo odgovora od ravnateljstva. Šele na novo prošnjo je prišel dne 25. maja odgovor, ki je bil pa vseskozi neugoden. Kar se tiče delavskih hiš, jih misli državna železnica zidati v Gorici, na Jesenicah, pozneje morda tudi v Ljubljani. Druga točka se popolnoma odklanja. Kar se tiče tretje točke, pravi ravnateljstvo, da je zahteva za sedaj neizvedljiva, kar ni denarnih sredstev za to. Govornik prepušča shodu, ali vzame ta odgovor na znanje, ali pa sklene kaj drugega.

Dr. Tarkovič, ki je prišel na shod kot zastopnik ravnateljstva, pravi, da se zahteve prve in druge točke ne morejo izvršiti, glede zvišanja delavske mezdje bo pa ravnateljstvo preiskala položaj in bo kaj ukrenilo.

Za besedo se oglasi sprevodnikova soproga Rakovec. Njen nastop je napravil velikanski vtisk. Povedala je enostavno, kakšen je račun v gospodarstvu sprevodnika državnih železnic. V njenem enostavnem proračunu ni izdatkov niti za najpremitivnejši luksus, niti za predmete, ki so v najnavadnejšem meščanskem gospodarstvu potrebni. A če se hoče dati vsem otrokom le potrebno hrano, se sme porabiti za kosilo šest vinarjev za osebo. Zoper njene priproste argumente kratkoma ne pomaga noben ugovor. Tak navaden račun, ki ga lahko sestavi vsak železničar, je kakor dokument sramote naše civilizacije. V večni smrti nevarnosti mora železničar opravljati svoje težko, živce uničujoče delo, a njegova odškodnina je taka, da se lahko potroši tri krajcarje za kosilo za vsakega člana družine! Kaj je tu treba retorike? Ampak kdo še verjame, da se more ta škandal te- ueljito odpraviti v kapitalistični družbi? Ali je

to rešitev, če more železničarjeva žena porabiti 20 namesto 6 vinarjev za kosilo?

Od železniških uslužbencev sta govorila še sodrug Skorpič (strojevodja) in Drogenik (skladiščni delavec), ki sta oba naglašala, da se odgovor ravnateljstva ne more sprejeti na znanje.

Potem je govoril železniški tajnik sodrug Kopač. Če je odgovor železniškega ravnateljstva popolnoma negativen, so tudi ljubljanski železničarji sami mnogo krivi tega, kajti predolgo so čakali, preden so si ustanovili tako organizacijo, ki kaj premore. Zato je sedaj potrebno, da se brez strasti prevdari, kaj storiti. Železniško ravnateljstvo se izgovarja, da ne more ugoditi željam železničarjev, ker so izčrpana tista sredstva, ki jih ima na razpolago. Ker še tiče mezde delavcev, je izjavil ravnatelj gospod Ruff, da se bo v najkrajšem času zboljšala, če ne na tri krone, pa vsaj za 20 do 30 vinarjev na dan. Ampak ravnateljstvo mora najprej preiskati razmere, potem pa mora tudi dobiti kredita. To je stara pesem. Država ima denarja za zvišanje častniških plač, za zboljšanje duhovniške kongruje, nima ga pa za svoje uslužbenca na železnicah. Sodrug Kopač predlaga, da se odgovor ravnateljstva ne vzame na znanje, ampak da se napravi vloge na ministrstvo in da se tam ponove zahteve. Obenem pa poziva sodrug Kopač železničarje, naj se oklenejo svoje organizacije, da bodo svoje zahteve lahko podprli s svojo močjo.

Ko še je enkrat govorila sodruginja Rakovec, se je zaključila razprava o prvi točki.

O drugi točki dnevnega reda je poročal sodrug Dušek z Dunaja. Zgodovina socialno-demokratskih predlogov za železničarje in poštne uslužbenca je našim čitateljem že znana. Sodrug Dušek je temeljito pojasnil vso zadevo in je ostro kritiziral ravnanje meščanskih strank, ki so bile polne ljubezni do delavskih slojev ob času volitev, sedaj, ko bi lahko kaj storili, pa zatajujejo svoje delavske volilce.

O tej točki je govoril tudi sodrug Ethin Kristan, ki je nasvetoval, naj se pismeno pozove vse slovenske poslance: 1. Da ne pobegnejo, kadar se

PODLISTEK.

Strahovi.

Svarilo vsem rodoljubnim Slovencem.

Opomin vsem dobrim katoličanom.

I.

Da se pomenimo!

Prijatelji, učili smo se nekoliko zgodovine, kaj neda? Torej vemo, kdo so bili Vandali, Huni, Obri, Tataři in kaj so počeli. Vandale hočejo sicer najnovejši zgodovinarji rehabilitirati kakor Ksantipo, toda tako ne premagajo vkoreninjenih tradicij, kakor se oklesti hruška. In glejte — ponavljajo se stari časi, zopet prihajajo barbari, ki jim ni nič sveto, destruktivni elementi, sovražniki vsega, kar je, skratka: Socialisti. Prišli so tudi med naše dobro slovensko ljudstvo in trepetaje se vprašujejo čuvaji narodovega blaga, kaj bo iz tega? Bog daj srečo francoskim in ameriškanskim socialistom, ampak pri nas ne potrebujemo tega blaga. Kajti naš narod je od nekdanj bogaboječ, ponižen in skromen, socializem je pa rastlina, ki je zrasla na tujem gnojišču in kdor jo hoče presaditi na slovenska tla, je sovražnik naroda in domovine.

Prijatelji, vse to mora biti resnično. Kako bi bilo mogoče, da pojo to pesem vsi rodoljubni in

vsii katoliški časopisi od Drave do Adrije, da jo deklamirajo pobožni jeziki po stolnih in farnih in podružničnih cerkvah, kjerkoli se zbira verno ljudstvo? Nekoliko desetletij je tega, ko so strašili otroke s »krvavim stegnom«, s »parkijem« in s »pičkarji«. Sedaj so začeli strašiti dorasle in nedorasle otroke s socialisti in s socializmom. In čim dalje več je teh strahov.

Hudo je, da hodijo o belem dnevu po svetu. Nekdaj so bili strahovi spodobni. Imeli so svojo uro ponoči in kadar je odbila ena, je bil konec rajanja; celo po starih gradovih je bil tedaj mir; le miši in podgane so smele še pozneje uganjati burke. Tudi spoznati jih je bilo lahko; po predpisu so imeli belo uniformo, sestavljeno iz rjuh in rožljali so z verigami. Sedanjim strahovom pa ni svet ne dan ne noč; pa še po rdečih kravatah se ne spoznajo, kakor v prvih časih, temveč oblačijo se kakor korektni rodoljubi in pobožni katoličani — če namreč dovoli domači finančni minister. Tudi govore in pišejo slovensko, navadno čistejše od navdušenih patriotov in nežnih frajlic.

Položaj je siten. Strahovi so med nami, bodisi da so ušli iz hudičeve torbe, ali pa jih je vrag namenoma poslal med nas. Tudi se ne da tajiti, da rodi peklenko delo že sadove. Kaj storiti spričo očitnega pohujšanja?

Daniel je šel naravnost med leve. Razni svetniki so poiskali izkušnjava, da so jo bolje spoznali in lažje premagali. Vsak vojskovodja rekognoscira, preden začne bitko — če namreč ni salonski general. Ne bo torej drugače, prijatelji, kakor da pogledamo tudi mi z rodoljubnim namenom med strahove, kajti le priznajmo si povsem na tihem, da jih ne poznamo. Seveda, če nanese pogovor pri kozarcu cvička, zna za silo vsakdo kaj povedati o socialistih; vsak ypokojeni žandar vé to resnico. Nekateri pa vedo še več.

Na Ruskem mečejo socialisti bombe; na Francoskem vladajo socialisti in trpinčijo duhovnike; na Nemškem zabavljajo, kadar govori Viljem; povsod jemljejo ljudem boga in narodnost; nemški socialisti so šovinisti, našli pa prodajajo domovino; vprizarjajo štrajke; hočejo svobodno ljubezen; uničujejo srednje stanove in jemljejo kmetu zemljo.

To je bogato znanje. A vendar: Z vso to učenostjo se izhaja, če — ni blizu socialistov. Toda modrujte v tem tonu, pa naj prisede socialist k stalni mizi in kmalu smo vsi skupaj v zadregi. Hudičev komisar začne o kapitalizmu, o produktivnih sredstvih, o dohodkih brez dela, o mezdi in vrednosti dela, skratka o pojmihi, ki jih še naš fant v drugi latinski šoli ne pozna. V takem slučaju je dober recept ta: Reci, da so to vse skupaj fraze,

bode glasovalo o predlogih sodrugov Ellenbogna in Beera; 2. Da glasujejo za oba predloga.

Vse govore so poslušalci sprejeli z glasnim odobravanjem. Končno je shod soglasno sklenil k prvi točki sledečo

resolucijo:

«Danes, dne 7. junija 1908 v »Narodnem Domu« v Ljubljani zborujoči, od železniških uslužbencev vseh kategorij en masse obiskani shod je po govori poročevalcev in po temeljiti razpravi o odgovoru ces. kr. ravnateljstva državnih železnic v Trstu sklenil, da ne vzame tega odgovora na znanje, ampak da naprosi železniško ministrstvo, naj čim prej stori potrebne korake, da se prepriča o opravičenosti zahtev državnih železničarjev v Ljubljani in na Kranjskem sploh, in da čim prej odpravi neznosne razmere, v katerih morajo živeti uslužbenci.

Nadalje izrekajo zborovalci vodstvu organizacije in zvezi socialno-demokratskih poslancev popolno zaupanje spričo krepkega nastopa za interese železničarjev ter si obljubujejo, da bodo možato in energično delali za povzdigo in okrepanje organizacije.»

K drugi točki je bil soglasno sprejet predlog sodruga Kristana, da se pozove slovenske poslance, naj se udeležijo glasovanja o Ellenbognovem in o Beerovem predlogu in naj glasujejo za oba.

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik je zaključil shod ob 3/4.12. uro zvečer.

Politični odsevi.

V sedanjem zasedanju ima državni zbor rešiti razven proračuna še načrt o poddržavljenju severne železnice in o davku na žganje. Potem gre na dopust in se snide 10. septembra.

Jezikovni zakon, ki je baje že izdelan, misli vlada predložiti državnemu zboru po počitnicah. Zakon bo veljal samo za Češko, Slovenci ostanejo torej na rešetih.

Zakon o zavarovanju za starost in onemoglost obljubuje vlada za jesensko zasedanje. Krščanski socialci pa spletkarijo proti delavskemu zavarovanju. Na neki seji so izjavili, da ne sme priti zavarovanje delavcev na vrsto, dokler se ne predloži zavarovanje samostalnih obrtnikov in kmetov.

Socialno-politični odsek se je pečal z zakonom o zavarovanju privatnih uradnikov ter je izvolil pododbor, ki ima izdelati novelo k omenjenemu zakonu. V pododbor so izvoljeni poslanci sodrug Eldersch, Licht, Czaykowski, Jessen, Anderle, Benković. Eno mesto je ostalo prazno za Mladoche.

Reformo brambnega zakona predloži vojna uprava, če je budimpeštanski »Az Ujsag« dobro informiran, že v prihodnjem zasedanju delegacijam, od katerih bo sočasno zahtevala tudi dovoljenje za stroške, ki jih povzročijo vpeljava dveletne vojaške službe. Čas bi že bil, da se to zgodi.

Liberalne stranke so zaradi dogodkov na vseučiliščih očitno v neznanski zadregi, katero so seveda same zakrivile. Dijaska stavka je doneča klofuta tem »svobodomiselnim« junakom, ki bi si radi ohranili na eni strani simpatije ljudstva in mladine, na drugi strani pa profit, ki jim ga pri-

da že poznaš vso socialistovsko zalego in da ti učenost iz knjig ne imponira. Tako se človek reši neprijetne debate.

Toda rešitev je le polovična. Kadar gremo domov, nas vendar moti občutek, da je preklicani socialist opazil našo zadrego. Zares celo v konverzacijskem leksikonu, ki ga imajo v vsaki boljši kavarni, je o delu, o socializmu, o socialni demokraciji, o sociologiji več, kakor mislimo mi, kadar smo najbolj pogumni. Navsezadnje bo naš hlapec, če je organiziran, več vedel o teh rečeh, kakor mi. Seveda on živi med socialisti, ampak neprijetno je vendar.

Torej, prijatelji — oglejmo si stvar! Česa bi se bali! Saj smo v veri in v rodoljubju dovolj utrjeni. Ne premotijo nas niti sirenski glasovi, kaj se, da bi se bali za svoje nazore. Pred strahovi, ki se celo niso pravi strahovi, pa že ne bomo bežali. Če je sedem Švabov lahko slo nad zajce, gremo tudi mi lahko nad Luciferjevo zlahto in kadar jo spoznamo do dobrega, se zmagoslavno vrnemo kot navdušeni tretjeredniki in koreniti rodoljubi. Če se kaj utrudimo, pa prinese Pepca štefan cvička in okrepcamo se tako temeljito, da vzame vse strahove strah. Kajti »stara navada je železna srajca« in »kri ni voda«.

«Pri nas je korajža...»

Dalje.

naša sramotna zveza s klerikalci. Kar naenkrat so opazili, da dijastvu ne zadostujejo več fraze, s katerimi so ga vedno pitali. Stavka, ki je izbruhnila na vseučiliščih, jim je že jela kvariti račune; se huje jih je pa zabolelo, da so dijaki na svojih shodih, v resolucijah in dopisih kar odkritosrčno povedali, kakšno mnenje da imajo o liberalnih deklamacijah. Sedaj se pa zvijajo in iščejo potov iz zagate, ne da bi imeli toliko poguma, da bi vsaj v zadnji uri popravili svoje grehe in se postavili klerikalizmu po robu. V dunajski »Sonn- und Montags-Zeitung« se objavljajo nasveti od »uplívne parlamentarne strani« za rešitev vseučilišne krize. Iz teh nasvetov odseva vsa klavernost liberalizma. Vlada naj bi zaključila letni semester na vseučiliščih, vračunala pa naj bi ga dijakom. Tako bi bila stavka končana in za boj ne bi bilo več priložnosti. To se pravi: liberalci nimajo poguma za boj; zadovoljni so, če klerikalci vladajo po svoji volji in če sploh ne vidi, da so med svobodno mislijo in klerikalizmom nasprotja. Ker ima vlada podobne interese, je mogoče, da se res zgodi kaj takega. Ampak s tem se liberalcem ne vrnejo izgubljene simpatije, vsaj od nemških in od čeških dijakov ne.

Med Wekerlom in Rauchom je prišlo, kakor trdi »Hrvatska«, do nesporazuma, ker zahteva ogrska vlada, da bi Hrvatska prispevala 10 milijonov za železnico od Karlovca do kranjske meje. V Zagrebu sodijo, da bo moral Rauch vsled tega odstopiti in da bo razpuščen sabor ter razpisane nove volitve.

Monakovski profesor Schnitzer, ki je spisal ostro polemiko proti papeževi encikliki »Pascendi« in je bil vsled tega cerkveno suspendiran, se je sedaj podvrzel. Rim ne prizanaša in malo je takih, ki bi imeli dovolj moči, da bi ostali svojemu prepričanju, kadar zagrní v Vatikanu. Proti klerikalizmu ne pomaga polovičarstvo, tudi če se imenuje modernizem.

Pri pruskih deželnozborskih volitvah se je socialnim demokratom letos prvič posrečilo, osvojiti 7 mandatov. Če se pomisli, da je pruski volilni red sestavljen naravnost zoper delavstvo, je ta uspeh neprecenljive vrednosti. Stranka sama ni računala na kako volilno zmago, temveč je hotela s svojimi glasovi dokazati krivičnost sedanjega volilnega reda. V četrtek večer so bili znani sledeči rezultati: Konservativci 80 mandatov, svobodomiselnih konservativci 46, nacionalni liberalci 37, pruska ljudska stranka 18, svobodomiselnih 16, centrum 68, Poljaki 4, socialni demokratje 7, Danci 2, divjaki 1 mandat.

Pri dopolnilnih deželnozborskih volitvah v Luksenburgu so dobili liberalci v kmečkih občinah Luksenburg šest od sedmih mandatov; v okraju Esch je zmagala z veliko večino skupna lista socialnih demokratov in liberalcev nad klerikalno. V štirih okrajih so ostale razmere strank nespremenjene.

Socialistični uspeh pri belgijskih volitvah je nepričakovano velik. Ne le da je stranka, kakor smo že poročali, pridobila pet novih mandatov; tudi število njenih glasov je silno naraslo. Za socialistične kandidate se je oddalo 36.000 glasov več, kakor pri zadnjih volitvah. Nazadovanje klerikalne stranke kažejo te številke: Leta 1902 je znašala klerikalna večina 26 glasov, leta 1904 še 20, 1906 že 12, sedaj pa komaj še 8. Če izgube prihodnjic le še štiri mandate, je konec klerikalne vlade.

V Srbiji se je vladna večina pri volitvah za skupščino tako skrčila, da se splošno sodi, da bo morala vladna stranka napraviti kompromis z opozicijo. Od socialne demokracije je izvoljen 1 poslanec.

V francoski maročanski politiki se opazuje zadnji čas preobrat. Kdor je zasledoval boj sodruga Jaurésa proti maročanski politiki vlade, čuti pravo zadovoljščino, da so mu dali dogodki prav in da se obrača polagoma tudi vlada na tisto pot, ki jo je ves čas priporočal Jaurés. Glavni vzrok je ta, da se množijo vspehi Mulaj Hafida. Dočim trati Abdul Aziz čas v Rabatu, je postal njegov brat in tekmovalec Mulaj Hafid takorekoč gospodar vsega sultanata, izvzema zapadno obalo in kraje ob alžirski meji. Če se Mulaj Hafidu res posreči, spraviti svojega brata ob prestol, ne ostane velevlastim nič drugega, kakor dogovarjati se z njim zaradi izpolnitve alžezirskega ugora in če to obljubi, ga bodo morale priznati. Mulej Hafidove čete so sedaj zbrane sredi dežele in francoska vojska je tako daleč od njh, da ni pričakovati momentanih spopadov. Vsled tega se Francozi lahko drže v rezervi. Če pa doseže Mulaj Hafid, da se pomirijo plemena, ko se še puntajo zoper Francoze, stopi vlada z njim lahko v dogovor. Sicer pa niso socialisti edini na Francoskem, ki so siti maročanske pustolovščine in vlada že razmislija, kako bi našla pot, da bi se s častjo izvlekla iz afera, ki ji je že davno zrasla nad glavo.

Med Anglijo, Francijo in Rusijo se baje pripravljajo politična in vojaška zveza, kateri imajo slediti sestanki francoskega predsednika Fallièresa in angleškega kralja Edvarda z ruskim carjem Nikolajem.

O vstaji na otoku Samos pripoveduje knez, da so ustaši oblegali vladno poslopje, dokler niso prišle ladje, ki so jih razgnale. Na turške čete so

ustaši streljali, a so bili razkropljeni. Čete so zasedle Vati in bližnje višave. Vodja ustašev Sofulis hodi po deželi in agitira proti vladi, češ, da sega pa pravica dežele. Med ustaši je vsa žandarmerija s častniki, policija in mnogo uradnikov. Knezova proklamacija je pomirila duhove. — Tako pripoveduje gospod knez, ampak v resnici bo že nekoliko drugače.

V španskem senatu iz justični minister predložil zakonski načrt proti dvoboju.

Španska vlada je odpravila obsedno stanje v pokrajinah Barcelona in Gerona.

Ruska дума je s 194 proti 78 glasovom odklonilo kredit za stavbo novih oklopnih. Mornariška uprava je v ta namen zahtevala okroglo 11 milijonov rubljev.

Persijska vlada je sprejela ruske pogoje, stavljene v ultimatu zaradi obmejnega spora.

Dopisi.

Kočevje. (Nesreča.) Tukajšnji delavci so se že pogostoma pritoževali zaradi slabega lesa v rudniku, a vse pritožbe doslej nič ne pomagajo. Dne 14. m. m. so zopet prinesli rudarja Fr. Slekoviča ponesrečenega iz jame in vzrok nesreče je bil zopet v surovem lesu. Nekoliko so delavci sami kriji, ker so preveč indiferentni napram organizaciji. Družba sama pa menda ne bo storila ničesar, dokler ne bo prisiljena. Delavcem priporočamo, naj se že enkrat zdramijo in naj se organizirajo; šele tedaj bodo imeli kaj moči, da bodo lahko odpravili brezumno izkoriščanje, ki vlada v Kočevju.

Pulj. (Občinski tatovi.) Puljska občina je zelo ponosna na svojo javno tržnico. Priznati se mora, da je z veliko tržnico res storjen lep napredek. Toda naši občinski očetje bi radi od vsakega najmanjšega koraka hranili svojo slavo vsaj dvajset let. Če se je enkrat nekaj storilo, bi potem do smrti počivali na lovorju. Ze pred leti je opozarjal sodrug Lirussi v občinskem svetu, da se gode v tržnici veliki neredi. Toda njegov opomin je bil sprejet z viharnimi protesti, češ, da je to neopravičena nezaupnica občinski upravi. S tem seveda ni bil odstranjen nered na trgu. Vse pritožbe trgovcev so bile zaman, kradlo se je dalje in trgovci si niso znali več pomagati. Končno so s skupnim energičnim nastopom vendar prisilili policijo, da je izvršila preiskavo. Rezultat je bil nenavaden. Našle so se cele zaloge blaga v stanovanjih nekaterih — občinskih stražarjev, ki so bili takoj aretirani. Značilno je tudi to, da se je največ kradlo pri trgovcih, ki so Hrvatje ali socialni demokratje. Tako se godi v občini, v kateri nima ljudstvo nobene kontrole. Bil bi že zadnji čas, da bi vlada razpisala občinske volitve, kajti drugače bo polom nezogiben.

Pulj. (Smrt v morju.) Dne 21. m. m. popoldne je tukaj utonil 25 letni delavec Ivan Marinič v tako čudnih razmerah, da bi se človek prijel za glavo. Imel je dela na bojni ladji »Szigetvar«. S suhega je položena do parobroda navadna deska, na kateri so bile postavljene lestve, da se po njih spleza na krov. Ko je Marinič stopil na stopnice, se je vse skupaj prevrnilo, on je padel v morje in je utonil. Toda — utonil je spričo gruče kakih 50 ljudi, ki so gledali, kako se bori s smrtjo, ne da bi mu bil kdo pomagal. Večinoma so bili gledalci mornarji, ki menda morajo znati plavati. Na ladji morajo biti za reševanje ponesrečenih razne priprave, reševalni obroči i. t. d. Vzlic temu je moral revež izgubiti življenje! Kaj se neki zgodi pri naši slavni marini, ako se se primeri nesreča zunaj na morju? In kaj porečejo oboževalci te mornarice, ki kmalu že na suhem ne bo znala plavati? Brezbriznost mornarjev, ki mirno gledajo, kako jim človek pred očmi utone, ne da bi mu le eden pomagal, mora vendar imeti kak vzrok. Ali je splošna vzgoja pri ces. kr. mornarici taka?

Domače stvari.

Liberalni in klerikalni dijaki se pripravajo, katera dijaška društva smejo nositi bridko sabljo, katera pa ne. Poleg vse smešnosti je v tem prepiru vendar tudi nekaj resnega. Dijaske maskarade s čepicami, trakovi, škornji in sabljicami so res komične, a človek bi jim jih privoščil. Komur ugaja, nosi lahko tudi škornice na glavi. Ampak žalostno je, da naraščaj inteligence nikakor ne more premagati flavz z »viteškim zadoščenjem«. Saj studentovski dvoboji »navadno niso tragični; toda navsezadnje je načelo vendar tudi nekaj. Misel, da se s sabljo popravi kakšna čast, je tako ubogo malenkostna, da bi človek obupal nad bodočnostjo, v kateri naj tako duševno slabotna inteligenca odločuje. Seveda je najbolj smešno stališče klerikalnih dijakov. Načelo zavračajo dvoboj; v praksi se pa pretepajo za to, da smejo nositi sabljo. Stvar je pa vendar ta: Ali je sablja orožje, tedaj je ne more ceniti, kdor po pravici obsoja dvoboj; ali je pa samo igrača, tedaj je pa razumen človek že celo ne bi smel nositi. A s temi svet pretresujočimi vprašanji ubijajo dijaki več časa, kakor z vsemi študijami. Bogvedaj, da bi se pa kaj zanimali za resna vprašanja življenja! Dijak, ki se peča n. pr. s socialnimi vedami, je takim junakom celo v posmeh!

Proti klerikalizmu. Opozarjamo na Wahrungovo brošuro «Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost» ki je ravno kar izšla. Slovenski prevod je popoln, ker je preložen po interpelaciji poslanca sodruha Némca in po govoru poslanca sodruha Seitzza. Cena 70 vin. komad. Po pošti 10 vin. več. Dobi se v upravi «Rdečega Prapora».

O gostovanju slovenskih igralcev v Celju poroča tudi «Naš List». Temu glasilo je znano; da se je igrala «Velika srenja», «Ob svojem kruhu», «Mamzelle Nitouche» in «Na smrt obsojeni». Cankar je uredništvu «Našega Lista» pač premajben literat, da bi notificiral tudi njegovo «Pohujšanje». Navada, zamolčati neljubega pisatelja, ne bo zmanjšalo Cankarjevega umetniškega pomena, značilno je pa za malenkostno jezico ljudi, ki ne znajo niti zatajiti svojih antipatij.

Iz romanja treh vandrovcev. Kramara, Hlibovickega in Hribarja, bi «Slovenski Narod» rad napravil historičen dogodek. V čudu in občudovanju se raztapamo, če čitamo, da niso naši vandrovci nameravali nič manj, kakor spraviti Ruse in Poljake in da se jim je to celo posrečilo. Seveda, doslej so poskušali to spravo vedno brez Hribarja; zato ni slo. Komaj je prišel Hribar na Rusko, pa gre. Slovenci morajo biti res ponosni; ampak nas obhaja žalost, kajti bati se moramo, da izgubimo to diko, ko je njena, doslej skromno ob Ljubljanci brleča luč zasijala v Peterburgu. Njegova akcija se je posrečila, torej pojde vse po vrsti: Car bo resigniral na Poljsko, Poljaki dobe svobodo, v štirinajstih dneh bo izvoljen, v štirih tednih kronan poljski kralj in ko si bo sestavil kabinet, je naravno, da si izvoli za kancelarja Njega, ki mu ima zahvaliti vso glorio. In Hribar, ki se je od lanskega leta gotovo že naučil poljsko — Hribar, restavrator slovanske vzajemnosti — Hribar, ki občuje s carjem — s trepetajočim srcem izrekamo — nas tedaj morda res zapusti. Kaj pa bo tedaj s programom, kaj z reverzom jugoslovanskega kluba, kaj z vsem slovenskim narodom? ... Brez sale: Hribar ne more biti tako neumen, da ne bi vedel, kak humbug je to peterbursko romanje, ampak za kakšne otroke mora smatrati liberalce, ki naj verjamejo, da sta Stolypin in Nikolaj čakala samo na Hribarja, da ju inspirira glede poljske politike? Kako visoko mora ceniti svoje volilce?

Za Taškarja se zavzema «Slovenski Narod». Liberalno glasilo pripoveduje, da posvečuje «Rdeči Prapor» temu gospodu nežno pozornost. To je morda Taškar povedal narodno-naprednemu uredništvu, da bi povečal svojo važnost. Toda oseba Taškarja ni bila za nas nikdar tako velikega pomena, da bi se bili z njo pečali več, nego je bilo ravno treba. A včasih je bilo pač potrebno, posvetiti na «delovanje» moža, ki ga ljubljanski železničarji tako dobro poznajo, da jim je že davno najljubše, če opravlja Taškar svojo službo, pa se ne briga zanjo. Da zagovarja liberalno glasilo moža, ki so mu železničarji že pred leti od srca želeli srečno pot, je menda liberalna zahvala za to, da so železničarji parkrat s pravim samozatajevanjem reševali liberalne kandidate. Seveda list, ki je vedno poveljaval Gutmana s papeževim križem, se mora postavljati tudi za njegovega adjutanta. Sicer je pa to popolnoma v redu, tako bodo železničarji polagoma vsaj do zadnjega spoznali, koga ljubijo tisti liberalci, za katere so sli tolikokrat po kostanj v žrjavico.

Hrvatski vsučilišni profesorji ne kažejo toliko poguma, kakor dijaki. Vpisanih ni — izvzemši teologe — niti toliko dijakov, kolikor je profesorjev. Vendar je cela vrsta profesorjev sklenila, predavati, to se pravi, podpirati barona Raucha. Med prvimi, ki so to sklenili, so: Šilović Rohrauer, Miler, Vrbanič, Egersdorfer, Lovrič, Milivoj Maurovič, Ivan Maurovič, L. Car. Tisti, ki vabijo za grebške profesorje na predavanju v Ljubljano, bi dobro storili, ako bi malo zasledovali, kateri teh učenjakov lezejo Rauchu v želodec. Kadar prihajajo gospodje v Ljubljano, igrajo tukaj silne junake in opozicionalce, naši rodoljubi jih pa po tem slave, kakor same kraljeviče Marke. Naj torej pazijo, koga bodo v bodoče dvigali v nebesa. Spomniti se je treba, da se je gibanje dijakov na zagrebškem vsučilišču začelo, ker je Rauch iz osebnega sovraštva vpokojil profesorja Šurmina in spravi profesorja Manojloviča v disciplinarno preiskavo. Za svoje tovariše se pa dični profesorji ne znajo toliko potegniti, kolikor se dijaki! Predavali bodo seveda praznim sedežem.

Goriški deželni zbor bo sklican 16. junija na dvadnevno zasedanje, na katerem se zbor konstituiral. Redno zasedanje se vrši potem na jesen.

S-Pohujšanje v dolini šentflorijanaki, pravi «Slovenec», niso imeli ljubljanski igralci v Celju sreče, ker je bil «Narodni Dom» skoro popolnoma prazen. Klerikalno glasilo bi s tem rado zneslo svojo jezo nad Cankarjevo duhovito tarso. Ampak celjski Slovenci niso pokazali tako malo zanimanja samo za dobro Cankarjevo satiro, temveč za gledališče sploh, kajti kakor poroča «Domovina», je bil «Narodni Dom» pri vseh treh zadnjih predstavah prazen, tudi pri Meškovich «Na smrt obsojeni», ki so sicer dramatično zelo slabo, ampak zelo «rodoljubno» delo. Pomanjkljiva udeležba ni slabo znamenje za Cankarjevo literaturo, ampak za umetniški čut celjskih Slovencev.

Iz štranke.

Delavska tiskovna družba je imela na binkostno nedeljo ob 11. dopoldne svoj ustanovni občni zbor v salonu gostilne pri Štajercu. Poročilo ustanovnega odseka je podal sodrug Anton Kristan, ki je tudi prečital odobrena pravila in naznanil, da je zadruga pravilno registrirana. V načelnstvo so bili izvoljeni za načelnika sodrug Anton Kristan, za člane sodrugi Fran Bartl, Miha Čobal, Etbin Kristan in Ivan Mlinar, v nadzorništvu Josip Petrič, J. Štravs in Ignjat Sitter, za namestnike dr. Tuma, A. Kogej in Viktor Kukovec. Sklenilo se je, da prevzame zadruga dosedanje lokalno glasilo idrijsko «Naprej» in ga izdaja zanaprej po dvakrat na mesec v Ljubljani v poljudni ureditvi. Načelnstvo je imelo popoldne sejo, na kateri je določilo program za nekatere izdaje in rešilo razna upravna vprašanja.

Tiskovna družba je torej začela s svojim delom in od sodrugov je sedaj odvisno, da se razvije to velevažno podjetje tako, da bo lahko izpolnjevalo vse svoje obširne naloge. Ustanovitev tiskovne družbe pomeni jako važen korak v življenju slovenskega delavstva, tembolj ker napenjajo nasprotniki vse moči, da bi s svojim protidelavskim časopisjem prodrli med delavce in ga slepili v svojo korist, a delavstvu v škodo. Ako storé sodrugi svojo dolžnost, bo nova zadruga tista moč, ki bo najbolj uspešno izpodbijala take nasprotniške namene in podajala delavstvu duševno orožje, brez katerega je vsak boj brezuspešen. Že v kratkem času pokaže zadruga, kako resno je njeno delo. A da more storiti vse, kar je na književnem polju potrebno za delavce, je tudi treba, da jo sodrugi podpirajo kolikor le mogoče. Pristop je tako olajšan, da postane vsak zavedni sodrug lahko član. Vstopnina znaša 1 krono, delež pa 25 kron in se lahko vplača v povsem malih mesečnih obrokih. Ako se vpiše vsak sodrug, postane tiskovna družba kmalu močan, velik zavod, od katerega bo imelo vse slovensko delavstvo veliko korist.

Raznoterosti.

Grozna nesreča se je primerila v soboto na Dunaju. V Ottakringu, v tovarni bratov Sailerjev za celulozo, v kateri je vposlenih okrog 50 oseb, je eksplodirala celuloza. V hipu je bilo celo poslopje v plamenu in sedemnajst oseb je zgorelo. Eksplozija se je zgodila v prvem nadstropju in od delavstva, kar ga je bilo tukaj, se ni rešil skoraj nihče. Plamen se je tako hitro razširil, da so bili skoraj v trenutku vsi izhodi zaprti. Med mrtvimi, ki so tako sežgani, da jih ni bilo mogoče spoznati in da so bili komaj podobni človeškim truplom, je tudi sestra tovarnarjev, ki je opravljala neko delo v prvem nadstropju. Brata Sailer sta imela prej tovarno v šestem okraju v Gablencevi ulici. Dne 22. septembra 1905 se je tam užgala celuloza; takrat so poginili štirje delavci, trinajst jih je pa bilo močno poškodovanih. Ko sta hotela brata Sailer sezidati novo tovarno v Ottakringu, so se upirali vsi sosedje temu namenu in tudi magistratni okrajni urad je ugovarjal. Toda namestništvo je dovolilo stavbo tako nevarne tovarne v obljudenem kraju, na takem prostoru, ki je bil skoraj z vseh strani obzidan, tako da je morala požarna bramba prebiti zidove sosednih hiš, da je mogla v soboto sploh napeljati cevi in gasiti. Splošno je znano, kako rada se užge celuloza, a ne le, da sta podjetnika dobila dovoljenje, zidati med drugimi hišami, je gledala oblast tudi sicer skozi prste. Tako nevarna snov, kakršna je celuloza, bi se smela izdelovati samo v prizemnih prostorih, ki bi morali imeti veliko število izhodov. Podjetnika pa sta imela dovoljenje za izdelovanje v prvem nadstropju in tukaj se je primerila nesreča. Značilno je tudi to, da sta bila brata Sailer zagrizena sovražnika delavske organizacije. Če sta izvedela za koga, da je organiziran, je moral takoj zapustiti tovarno. Vsled tega ni nihče dolgo ostal tam in v tovarni so bili skoraj sami neizurjeni delavci, mnogi še vedeli niso, kako nevarna je snov, s katero so imeli opraviti. Plače so bile neverjetno nizke; starejši delavci so zaslužili po petnajst, delavke komaj po šest, sedem kron na teden! Požarna bramba je imela od pol 11. dopoldna do večera opraviti, da je omejila požar. Okrog goreče tovarne in na ottakringškem pokopališču, kamor so prepeljali mrličke, so se odigravali grozni prizori.

Strokovni pregled.

Brivski pomočniki v Ljubljani so na svojem rednem občnem zboru, ki se je vršil dne 26. maja t. l., enoglasno sklenili, da predlože svojim mojstrom sledeče zahteve glede zboljšanja svojih gmotnih razmer: 1. odpiranje brivnic ob 7. uri zjutraj do 8. ure zvečer skozi celo leto; 2. opoldne eno uro prostega časa ali pa sploh brivnice za eno uro zapreti; 3. v slučaju slabe hrane se zahteva fiksna plača in izboljšanje plače vobče; 4. počitek naj se določi sledeče: za Velikonoč, Božič in Binkosti tako, da bi prvi dan bilo odprto do 12. ure opoldne in potem bi naj bilo zaprto do torika zjutraj. Posebni celodnevni počitki: Trije kralji, sv. Rešnjje Telo in Mali Šmaren, ne oziraje se na kateri dan je praznik; 5. če se dela čez 8. uro, se morajo plačati posebne ure. — Ravno iz omenjenih preskromnih

zahtev se zrcali najbolj bedno in prežalostno stanje brivskih pomočnikov. In ravno z ozirom na te preskromne in nad vse opravičene zahteve bi vsakdo pričakoval, da bodo brivski mojstri ugodili tem željam brez ugovora. Toda tako se ni zgodilo; naši brivski mojstri so nekaterim zahtevam le deloma ugodili. Na peto točko pa sploh niso odgovorili. Naravnost preveč se jim zdi tudi zahteva glede opoldanske enourne pavze, ki je potrebna, da lahko pomočnik svoje borno kosilo povzije v miru in se pri tem malo oddahne. Saj je to že s človeškega stališča naravnost neobhodno potrebno in opravičeno. Pa tudi zakon govori nekaj o tem. Saj smo v dvajsetem stoletju! Sicer mislimo, da se bodo brivski mojstri vendar še pravočasno premislili in da ne bodo delali v lastno škodo s tem, da prisilijo pomočnike na najodločnejši korak. Nocoj, v torek, imajo mojstri zopet skupno sejo s pomočniki, o kateri sporočimo v prihodnji številki, upamo pa, da bo to poročilo ugodno. Dobro znamenje je vsaj v tem, da so končno tudi brivski pomočniki spoznali, da so dandanes nemogoče tiste «patriarhalne» razmere, ki so doslej vladale v ljubljanskih brivnicah kot ostanek iz srednjeveškega čehovstva. Organizacija in delavska solidarnost sta edini sredstvi, ki pomagata tudi brivskim pomočnikom do boljše bodočnosti.

Zveza trgovskih, prometnih in prevoznih uslužbencev je imela o binkostih svoj drugi občni zbor na Dunaju v prostorih «zum grünen Baum». Kakor se nam poroča z Dunaja, je bilo na zboru 121 delegatov, ki so zastopali 75 skupin. Z juga so bili: Iz Trsta sodruga Pagnini in Panek za strokovno tajništvo, Zolia in Coviz za delavce na obrežju, Plučnik za mornarje, kurjače i. t. d., Remisek za uslužbence na ladjah, Novak in Jernejčič za uslužbence glavnih skladišč, Serbo za težake; iz Trziča je bil sodrug Radič. Mednarodno federacijo in zvezo transportnih delavcev v Nemčiji je zastopal sodrug Suleky, češko zvezo sodrug Süß, klub socialno-demokratskih poslancev sodrug Tomschik. Zborovanje je otvoril sodrug Forstner, ki je podal tudi poročilo o delovanju zveze. Obširnejše poročilo podamo v prihodnji številki.

Ljubljana. (Klerikalci in delavstvo koprinske stroke v Ljubljani.) Nedavno se je vršila skupna seja odborov kovinske podružnice ljubljanskih kovinskih delavcev ter pomočniškega odbora kovinske zadruga. Seji je prisostvoval na povabilo podružnice tudi sodr. Kocmur kot zapisnikar. Razpravljalo se je izključno le o razmerah v kovinski stroki v Ljubljani ter o zahtevah, ki naj bi se eventualno predložile gg. podjetnikom v obliki spomenice. Debata je bila zelo živahna, posegali so vanjo večinoma le odborniki pomočniškega zbora. Sestavilo se je spomenico, glede katere so se zedinili odborniki organizacije in pomočniškega zbora. Ko pa je trebalo zapisnik tudi podpisati, zlezlo je zadržnim odbornikom srce v hlače; izgovarjali so se, češ, da nimajo te pravice, da je odbor le provizoričen itd., celoten vtik pa je bil ta, da so imeli strah pred podjetniki. Sodr. Kocmur, ki je dotlej molčal, si je kot pooblaščenec izprosil besedo, čemur ni nihče ugovarjal, ter je podal nekaj pojasnil. Izkazalo pa se je, da gg. zadržni odborniki ne poznajo niti najprimitivnejših določb novega obrtnega zakona in celo, da nihče izmed njih zadržnih pravil še čital ni. Sodr. Kocmur je povedal «delavskim» zastopnikom v zadrugi v brk, da se enostavno boje nastopiti za pravice delavcev ter da bi bili morali povedati že prej, ako mislijo, da niso kompetentni zastopati koristi pomočnikov, ne pa udeležiti se razgovora ter stavljati in izpreminjati predloge in končno soglašati s zahtevami. Ko se je govorilo o javencih, nastopali so zadržni odborniki slabše stališče, kakor bi bil storil najzagrizenejši izkoriščevalec. Nekdo je trdil, da so kleparji dobro in najbolje plačani itd. Z ozirom na to, da so gospodje od zadruga pokazali tako strahopetnost, se je odbor organizacije odstranil z motivacijo, da, ako zadržni odborniki nečesto podpisati lastnih sklepov, tudi nimajo pravice udeleževati se debate.

«Slovenski Mesčan» od pretečenega tedna pa je priobčil dopis, ki vsebuje toliko laži, kolikor besedi! Prostor sestanka in nekatere druge stvari so nalašč napačno označene, da bi inspirator dopisa, odnosno pisec sam zmešal sled za seboj. Pa je poznat in se bo pri prvih volitvah temeljito obračunalo z njim. Sodr. Berdajsu očita, da «folca», kakor da bi to bil kak nečasten posel! Pa bo prišel čas, ko bodo kovinski pomočniki svojega «fnega» zastopnika temeljito «sfolcali». «S. M.» piše, kakor da se v Ljubljani kovinarjem cedi samo med in mleko; pravi, da kar se je zahtevalo, je v mnogih delavnicah že vpeljano. Če je to res, zakaj pa dopisun tega ni povedal takoj? S tem pa še ni dokazano, da se v dotičnih delavnicah delavcem godi dobro, kako šele mora biti tam, kjer zahteve še niso vresničene! O socialni demokraciji se na sestanku sploh ni govorilo in tudi to, da se je sodr. Kocmur hvalil, kolikor da je že napravil za delavstvo, se je dopisnik nerasumno zlagal. Lažnjivec je pač hud, ker mu je sodr. Kocmur povedal nekaj bridkih resnic. Pri volitvi pomočniškega odbora se je sploh nepravilno postopalo, od organiziranih kovinarjev nihče ni vedel za občni zbor. Ni torej čuda, da sedanji «delavski» odborniki zastopajo tako čudno stališče, saj so po milosti Kregarjevi, Danes pravijo, da

niso kompetentni, pa bo prišel čas, ko bodo tudi delavci pritrčili temu.

Umetnost in književnost.

Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost. Predavanje profesorja Wahrunda, ki je — kakor smo že poročali — tudi v tisku izšlo z gornjim naslovom, je dalo avstrijskim klerikalcem povod za besne napade na Wahrunda, na vseučilišča in na svobodo znanosti. Našim čitateljem so znani boji, ki so se vsled tega vneli. Predavanje je zlasti zaradi njih postalo zanimivo za vsakogar, kdor se hoče poučiti o razmerju znanosti do klerikalizma in o tem, kaj vse spravi klerikalce v besnenje. V svoji knjižici ni dejal Wahrund ničesar, kar se ne bi bilo že povedalo in večkrat tudi ostreje. Stvarno torej niso imeli klerikalci nobenega povoda za svoje blazne napade. A tudi zaradi tega se jim ni bilo treba jeziti. Ni se moglo pričakovati, da se bo Wahrund klanjal klerikalnim nazorom, vendar pa ni v njegovi knjižici nikjer zasmevanja ali žaljenja. Ves hrup je bil torej umeten, ker so klerikalci iskali kak povod za svoj naskok na vseučilišča in na šolstvo sploh. Z denunciacijami so dosegli, da je bila knjižica konfiscirana. Toda poslanci Nemeč, Johaniš in sodrugi so dne 6. aprila v državnem zboru interpelirali zaradi konfiskacije, pri čemer je prišla cela knjižica v državnozborni zapisnik; vrh tega je poslanec sodrug Seitz dne 10. aprila na javni seji prečital vsa konfiscirana mesta. Vsled tega je bila omogočena ponovna izdaja interpelirane brošure. Po tej interpelaciji je knjižica prevedena tudi na slovenski jezik in je pravkar izšla v založbi časopisa «Naprej». Knjižica obsega 51 strani osmerke in velja 70 vinarjev. Naroča se lahko pri upravništvu «Rdečega Prapora». Vsem, ki se zanimajo za sočasne kulturne boje, jo priporočamo.

Izobraževalna knjižnica. Pod tem naslovom je začela v Chicagi v Severni Ameriki izhajati poljudna knjižnica. Vsak mesec izide po en zvezek. Doslej so izšli trije snopiči, v katerih nahajamo Häcklove «Svetovne uganke» (Welträtsel), Hönsbroechevo «Papeštvo» (Das Papsttum in seiner sozialen und kulturellen Bedeutung) ter sestavek dr. Ivana Žmavca o Herbertu Spencerju. Vsak snopič velja s poštnino 12 centov; naročnina za 10 snopičev znaša 1 dolar 20 centov. Naročila sprejema Ivan Kaker, 629 Laflin str., Chicago III. «Svetovne uganke» in «Papeštvo» je preložil Ivan Kaker.

Socialni pregled.

Častniške plače bodo po regulaciji znašale: V 3. činovnem razredu (feldcajgmajster ali general konjeništa) 18.000 kron, doslej 16.800 K; v 4. razredu (feldmarsallajtnant) 16.000, doslej 14.016 kron, v 5. razredu (generalmajor) 13.000, doslej 11.400 kron; v 6. razredu (polkovnik) 8500, doslej 7200 kron; v 7. razredu (podpolkovnik) 6200, doslej 5400 kron; v 8. razredu (major) 4800, doslej 4400 kron; v 9. razredu stotnik prvega razreda 3600, doslej 3400, stotnik drugega razreda 3200, doslej 3000 kron; v 10. razredu (nadporočnik) 2400—2800, doslej 2200 kron; v 11. razredu (poročnik) 1800—2000, doslej 1680 kron. S tem seveda niso izčrpani dohodki častnikov; s stanarino, pohištenino, odškodnino za slugo i. t. d. se zvišajo za približno petdeset odstotkov; posamezniki v visokih šaržah pa imajo poleg tega še funkcijske doklade. V resnici bo torej dobil generalmajor približno 20.000 kron, polkovnik okrog 13.000, podpolkovnik 9—10.000, major okrog 7000, stotnik prvega razreda okrog 5000, drugega razreda okrog 4600, nadporočnik do 4000, poročnik do 3000 kron. Ves znesek za zboljšanje vojaške hrane znaša komaj petino svote, ki je določena za zvišanje častniških gaž.

Poltniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po cenilni
za nasiljivo potovati naj se obrnejo
Simon Kmetec
v Ljubljani Koroševska ulica 28
Kotourška Pijavica dajta se brenjati

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Rdeči Prapor“!

Berite!

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kantsky:

„Kdo uničuje proizvajanje v malem?“
Cena 30 vinarjev.

H. Kirchsteiger:

„Pod spovednim pečatom“.

I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

„Socializem“.
Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

„Komunistični manifest“.

Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:

„Zakaj smo socialisti?“

Cena 14 vinarjev.

„Vatikanski letnik“.

Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi «Rdečega Prapora» v Ljubljani, «Napreju» v Idriji in v vseh slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

Ženitna ponudba.

Rudar, uslužben na Nemškem, samec, star 30 let, se želi poročiti z gospodično od 24 do 28 let staro, katera bi imela veselje iti v Nemčijo. Več pismeno. Pisma s sliko, katera se vrne. Naslov pove upravništvo našega lista. 5—5

Gostilna „Leon“ v Ljubljani Sredina št. 10 (v Prulah)

Podpisana se priporočata slavnemu občinstvu, osobito p. n. delavstvu za mnogobrojen obisk. Točijo se pristna štajerska vina in priljubljeno domače Auerjevo pivo. Dobra kuhinja. Postrežba točna in solidna. 10—2

Z odličnim spoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik.

Otvoritev kavarne v Pulju.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjamo, da smo na novo otvorili „Ek's Kafe Verdé“, pod imenom

„Kavarna Bratož“
Via Campo Marzo, ogel Cenede.

Postreglo se boče z najboljšo kavo in z najkrajšimi likeri. 10—7
Vsaki dan sveže Puntigamsko pivo. Na razpolago so najvažnejši slovenski, hrvaški, italijanski in nemški časopisi in leposlovni listi.

Cene zmerni!
Postrežba točna!

Z odličnim spoštovanjem

Dr. M. A. Bratož.

Proti klerikalizmu!

N
A
B
A
V
I
T
E

Wahrundova brošura
„Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost“
je ravno kar izšla.
Stane 70 vin. komad.

N
A
B
A
V
I
T
E

Slovenski prevod je popoln, ker je preložen po interpelaciji poslancev sodruga Nemeč in drugov ter po govoru poslance sodruga Seitzsa. ...

V življenju nikdar več 600 komadov samo gl. 1-65

1 krasno pozlačena preciz. ura z verižico s 3 letnim jamstvom, 1 moderna svilena kravata za gospode, 2 fina žepna robca, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 elegantna broša (novost), 1 par gumbov z imit. briljanti, 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double zlato s patentirano zapono, 1 album, 10 najlepših slik sveta, 3 šaljni predmeti, velika veselost za stare in mlade, 1 nikelnasti tintnik, 20 važnih dopisovalnih predmetov in še 500 raznih predmetov, za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo gl. 1-65. Pošilja proti povzetju, ali če se denar naprej pošlje 3—2

Dun. cen. razpošiljalnica, P. Lust, Krakov 463.

Kar ne ugaja, se zamenja.

KAVARNA

„Unione“ preje „Tedesoo“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Važno za delavce in sploh
za vse konsumente!

V «Založbi časopisa „Naprej“ v Idriji» je te dni izšla brošura
„O konsumnih društvih“.

Njih pomen in važnost
za delavsko ljudstvo.

Cena brošuri je 20 vinarjev.

Kdor se zanima za združništvo, osobito za konsumna društva, mu bo ta brošura zelo dobro došla. V njej so uvrščeni najraznovrstnejši članki, ki govore o pomenu, važnosti in zgodovini konsumnih društev.

Sezite po njej!

Prodajam okoli 8000 metrov

ostankov posteljnega platna

(kanafas) z jamčeno kvaliteto, samo izbrani ostanki po 8—16 metrov kos, za popolno posteljno perilo 1 meter po 22 krajcarjev. Razpošilja se najmanj 40 metrov po poštnem povzetju.

S. Stein, tovarna za platno
Nachod na Češkem.

11